

۳ - کسانیکه در کوفه بودند : حارث بن قیس ، علقمة بن قیس ، هسروق بن عبدالرحمان ، عمرو بن شرجیل ، ربیع بن خثیم ، عبیده بن عمرو ، عبدالله بن حبیب ، عمرو بن میمون ، عبید بن نضیله ، اسود بن یزید ، سعید بن جبیر ، ابراهیم بن یزید ، یحیی بن وثاب ، عامر بن شراحیل ، طلحة بن مصرف ، سلیمان بن مهران ،

۴ - کسانیکه در بصره بوده اند : عامر بن عبدالله ، رفیع بن مهران ، نصر بن عاصم ، عمران بن تیم ، حسن بن یسار ، محمد بن سیرین ، قتادة بن دعامة ، یحیی بن یعمر ، عاصم بن ابی الصباح ، عاصم بن سلیمان ، محمد بن واسع ، عیسی بن عمر .

۵ - کسانیکه در دمشق شام بوده اند : مغیره بن ابی شهاب ، خلید بن سعد ، عطیة بن قیس ، اسماعیل بن عبیدالله ، یحیی بن الحارث ، سلیم بن عتر ، عبدالله بن مالک ، جعفل بن عاهان ، یزید بن ابی حبیب .

قاریان هفتگانه

سند قرائت قاریان قرآن که مسلمین از ایشان پیروی می کنند بدوره اصحاب پیغمبر باز میگردد . میان قراء صحابه هفت تن معروف گشته اند : علی ، عثمان ، ابی زید ، ابن مسعود ، ابوالدرداء ، ابو موسی که همه شان قرائت را از رسول خدای فرا گرفته اند . سایر اصحاب و تابعان از ایشان فرا میگرفتند .

در پایانهای دوره تابعین در سده نخست هجری گروهی همت گماشته قرائتها را ضبط کردند و آنرا علم جداگانه ای چون حدیث و تفسیر ساختند ، زیرا که قرائت را مورد احتیاج عمومی میدیدند . و پیشوایانی که پیوسته مردم از اقطار کشورهای اسلامی برای فرا گرفتن قرائت بسوی ایشان میرفتند از این دسته بودند . و از همین تابعین و تبع تابعین هفت تن که قرائتهای مشهور بایشان منسوب است نامور گردیدند . و هر کدام ازین قاریان هفتگانه دارای سندی در روایت میباشد که در جای خودش خواهیم گفت .

اجماع مسلمین بر این است که مابین دفتین مصحف کلام خدای تعالی و قران مجید است که برخاتم النبیین فرود آمده ، جز اینکه صحابه رضوان الله علیهم آنرا از رسول اکرم روایت کرده اند بطریق مختلفی در پاره می از الفاظ و چگونگی ادا ،

برخی از حروفش . و این روایتها از صحابه نقل و مشتهر گشته و رفته رفته استقرار یافته است بر هفت طریقه معین که نقل آن متواتر است . و هر طریقه می اختصاص دارد انتسابش بسوی کسی که روایت او مشهور گشته است در میان جم غفیر قاریان . و این قرائتهای هفتگانه اصول از برای قرائت قرآن مجید گردیده است .

وقد خالف بعض الناس فی تواتر طرقها لانها عندهم کیفیات للاداء وهو غیر منضبط و لیس ذلك عندهم بقادح فی تواتر القرآن ، و اباه الاكثر و قالوا بتواتر ها ، و قال الاخرون بتواتر غیر الاداء منها کالمد و التسهیل لعدم الوقوف علی کیفیته بالسمع و هو الصحیح .

پیوسته این قرائتهای هفتگانه و روایاتش را دست بدست می سپردند تا علوم اسلامی نگاشته و مدون گشت و قرائت هم مانند دانشهای دیگر بنکارش در آمد و رفته رفته صنعت مخصوص و علم جدا گانه می گردید .

افراد المسلمون قراءات القرآن بالتألیف وعدوها علماً من امهات العلوم لوقایة الناس من الذهاب فیها مذاهب لا یتفق مع الحقیقه .

مراد از قاریان هفتگانه ائمه قراءات السبع المشهوره ایست که انعقاد یافته است اجماع مسلمین بر درستی روایت و تواترش بوجه السبعه از رسول خدای . - اجماع عبارتست از اینکه علماء این امت بر امری از امور دینی اتفاق کنند .

از ائمه هفتگانه قرائت نافع بن عبدالرحمان در مدینه منوره ، عبدالله بن کثیر در مکه مشرفه ، عاصم بن ابی النجود و حمزه بن حبیب در کوفه ، زبیر بن العلاء در بصره ، عبدالله بن عامر در دمشق ، علی بن حمزه الکسانی در بغداد میزیسته اند .

برای هر یک از این ائمه هفتگانه قرائت دو راوی مشهور هست که غالباً یکی شان بر دیگری ترجیح دارد . از این است که خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی که خود حافظ نامی و عالم بقراءات بوده میگوید : قرآن زبر بخوانم با چهارده روایت .

باید دانست که راویان هر یک از ائمه قرائت منحصر بدو تن نیست ، جز اینکه متأخرین دو تن از راویان هر یک از قراء سبعه را برگزیده اند . و اگر بیرون از دو یافت

کردد حکم بشاذ بودن قرائتش نمیشود .

۱- عبدالله بن عامر الیحصبی

ابو عمران عبدالله بن عامر بن یزید بن تمیم بن ربیعہ بن عامر بن عبدالله بن عمران الیحصبی المقرئ دمشقی . یحصب شاخه می از قبیله حمیراست . در کنیه اش خلاف کرده اند . اشهر ابو عمران است . ابو عبدالله ، ابو عامر ، ابو نعیم ، ابو سعید و ابو عثمان هم گفته اند . عبدالله بن عامر الیحصبی از طبقه نخستین تابعین است ، در آغاز سال ۲۱ هجری در روزگار ولایت عمر بن الخطاب بجهان آمده . خالد بن یزید میگوید شنیدم از عبدالله بن عامر که میگفت : من بسال هشتم هجری در بلغا در ضیعه می که نام آن زهاب است زاده ام و چون رسول خدای در گذشت دو سال داشتم . عبدالله بن عامر امام اهل شام بود در قرائت و بدو منتهی گشت مشیخة الاقراء . کان عالماً صدوقاً اخذہ اهل الشام اماماً فی القراة و اختیاره . او رئیس اهل جامع دمشق بود در روزگار ولایت ولید بن عبد الملک و گمان می کرد از قبیله حمیراست . و کان یغمز فی نسبه .

ابو علی اهوازی در باره اش گفته : کان ابن عامر اماماً عالماً نفاً فیما اتاه حافظاً لما رواه متقناً لما و عام عارفاً فهما فی کل بابة قیماً فیما جاء به صادقاً فیما نقله من افاضل المسلمین و خیار التابعین و اجلة الراویین لایتهم فی دینه ولا یشک فی یقینه ولا یرتاب فی اماتته ولا یطعن علیه فی روایة صحیح نقله فصیح قوله عالماً فی قدره مصیباً فی امره مشهوراً فی علم مرجوعاً الی فهمه لم یتعد فیما ذهب الیه الاثر ولم یعقل قولاً خالف فیہ الخیر .

محمد بن جریر الطبری بر عبدالله بن عامر طعن زده ولی طعن ابن جریر را از سقطات او شمرده اند . سخاوی از امام شاطبی روایت میکند که او گفت : ایباک و طعن الطبری علی ابن عامر .

ابو عمروالدانی میگوید : عبد ابن عامر امام جامع دمشق بود و نظارت داشت بر ساختن آن تا پایان رسید . وقاضی دمشق شد در روزگار ولایت ولید بن عبد الملک ، پس از ابو ادریس الخولانی جامع اموی دمشق را ولید بن عبد الملک

ساخت. ان الوليد حمل مدينة دمشق و ضواحيها بالعمائر الفخمة و المنشآت النفيسة و ابنتی فيها جامعاً سيخلد اسمه على كرادلهور و مر العصور و هو الجامع الاموي المعروف.

عبدالله بن عامر قرآن مجيد را بر ابوالدرداء صاحب رسول اكرم و مغيرة بن ابي شهاب صاحب عثمان بن عفان عرض كرد. گفته اند او كتاب كريم را بر خود عثمان هم عرضه داشته است، قراء القرآن على المغيرة بن ابي شهاب عن قرائته على عثمان نفسه نصف القرآن (شذراة)

فرا گرفتند از عبدالله بن عامر قرائت را اسماعيل بن عبدالله بن ابي المهاجر و ابو عبيدالله مسلم بن مشكم و يحيى بن الحارث الذماری

عبدالله بن عامر دريافته است شماره می از اصحاب پیغمبر را. ثابت شده است استماع او از صحابه. و روایت حدیث کرده است از ابوالدرداء و عبدالله بن عباس و نعمان بن بشیر و معاویه و ابو امامة و فضالة بن عبيد و وانلة بن الاسقع و ابو ادريس الخولانی و قيس بن الحارث المقامدی المذحجی، روایت کرده اند از او بسیاری از اعلام، عبدالله عامر ثقه و کم حدیث بوده، عجللی و نسائی او را توثیق کرده اند.

در گذشت عبدالله بن عامر در دمشق بسال ۱۱۸ هجری، روز عاشورا، در روزگار ولایت هشام بن عبدالملك، ۹۷ سال زیست.

روایت کرده اند قرائت عبدالله بن عامر الیحصبی را عبدالله بن ذکوان و هشام بن عمار.

رتال جامع علوم انسانی
این ذکوان

عبدالله بن احمد بن بشر (و یقال بشیر) بن ذکوان بن عمرو بن حسان بن داود بن جسنون بن سعد بن غالب بن فهر بن مالک بن النصر القرشی الفهری دمشقی.

عبدالله بن ذکوان دمشقی امام جامع دمشق و شیخ القراء کشور شام مقرئی استاد و راوی ثقه بود.

پسر ذکوان در روز عاشورا سال ۱۷۳ هجری در روزگار ولایت هارون الرشید بجهان آمد.